

Prokonzul (driopiteki)

Starost: 20-25 mio. let

Ozemlje: Evropa, Azija, Afrika

Značilnosti

-*velikost:* kot šimpanz

-*lobanja:* strm obraz, nadočesni boki komaj nakazani, čeljusti in podočniki skoraj nerazviti, zobni lok ozek in dolg, trdo nebo je ravno

Gibanje: štirino no, prilagoditve za obešanje

Pomen: ni direkten človekov prednik

Ramapitek

Starost: 14 mio.let

Ozemlje: Indija, Afrika (Kenija)

Značilnosti:

-*lobanja:* trdo nebo je obokano, namestitev zob podobna čl., zobni lok je širok

Gibanje: pokončno - la ji dostop do hrane, zaznavanje, prosti roki

Pomen: Eden prvih direktnih prednikov človeka

Avstralopitek (robustus, boisei)

Starost: 1,75 mio.let

Značilnosti

-*zgradba:* masiven, 120 cm

-*lobanja:* močno zobovje, močne veikalne mišice, pritrjene na temenični greben

Avstralopitek (Africanus)

Starost: 1,75 mio let

Ozemlje: Afrika

Značilnosti:

-*zgradba:* vitki, visoki 120 cm

-*lobanja:* gladka, brez temeničnega grebena, obrazni del se je zmanjšal, mo ganski se je povečal

-*mo gani:* 500 ccm

Gibanje: vzravnano, medenica ali okolčje je podobna človekovi, zaokro en odtis pete, naprej obrnjen palec s poudarjeno blazinico.

Pomen: Bili so prvi človečnjaki, ki so lahko hodili vzravnano in tudi uporabljali orodje (obrušen prodnjak)

Spretni človek

Ozemlje: Tanzanija, Kenija

Značilnosti:

-*zgradba:* noge so podobne človeškimi, palec na rokah je krajši in slabše razvit kot pri kasnejših človečnjakih.

- *lobanja:* spodnja čeljustnica se razlikuje od avstralopitekove, zobje so manjši kot avstralopitekovi, ni velike razlike med velikim masivnim zobovjem meljaki in sekalci, podočniki in vrzeljaki

-*mo gani:* 680 - 700 ccm

Pomen: Bil je prvi človečnjak, ki je lahko uporabljal orodje in ga tudi izdeloval, predstavlja vezni člen med ramapiteki in vzravnanim človekom

Vzravnani človek (pitekantrop)

Starost: 300 000 - 700 000 let

Ozemlje: Java

Značilnosti:

-zgradba: 150-160 cm

-lobanja: spodnja čeljustnica je močna, brez obradka, nizko čelo, močni nadočesni oboki, zatilje ostro zavito, močne čeljusti

-mo gani: 915-1225 ccm

Gibanje: Vzravnano, lega zatilnične odprtine, stegnenica

Pomen: uporabljal je ogenj vendar ga ni znal zanetiti, linija vodi v neandertalce

Neandertalec (klasični)

Starost: 60 000 - 180 000 let

Ozemlje: Evropa

Značilnosti:

-zgradba: čokat, 155-165 cm, kosti udov so usločene, stopala in dlani kratke in široke, hrbtenica usločena,

-lobanja: večja od pitekantropove, nad očesnima votilnoma je enotna močna izboklina, čelo je nizko, zatilnica ni zaokro ena, večje ličnice, močnejši zobje, spodnja čeljust brez obradka, sprednji čelni del mo ganov je slabše razvit

-mo gani: 1350-1700 ccm

Neandertalec (medledenodobni)

Značilnosti:

-lobanje: manj močni nadočesni boki, zatilnica je bolj zaokro ena, bolj strmo čelo,

Pomen: palestinska najdba, najbli je modernemu človeku, kri anec med modernim človekom in neandertalcem

Steinheimski človek

Starost: 200 000-250 000 let (druga ledena doba)

Ozemlje: Anglija, Nemčija

Značilnosti:

-lobanja: razviti nadočesni oboki, lična udrtnina, globok nosni koren, majhni kočniki, obrazni del manjši kot pri vzravnem človeku, čelo bolj strmo in vbučeno kot pri pitekantropih

-mo gani: 1100-1200

Pomen: po značilnostih so bli je modernemu človeku kot pa neandertalcu, je naš neposredni prednik, iz teh oblik so se razvili tako neandertalci, kot sapientni ljudje